Anul II. nrul 12. Apare în 1. și 15. a fiecărei luni Budapesta 1. julie 1903.

Abonamentul:
1 an: ... ... 2 coroane
½ an: ... ... 1 coroană
Un numer: 8 fileri
Abonamentul să se trimeată cel puțin pe ½ an.

VOINȚA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria.
Foaie pentru poporul muncitor Român.

Redacția și administrația:
Szabad Szó
BUDAPESTA,
VII., István-ut 67

Aici să se adreseze tot felul de scrisori și bani.

Rugare! Rugăm pe acei stimați abonenți ai Voinței Poporului, cărora li s'a împlinit abonamentul, să binevoiască a înoi, căci la cas contrar vom sista trimiterea foei.

Socialdemocrația învinge.

Nu scriem lucru nou, când dăm de scire, că sĕrăcia pustiiesce oamenii din țara noastră. Din an în an tot mai mulți lasă țara asta, Canaanul unde curge lapte și miere, pentru-că aici nu pot trăi. Sĕ duc și-și caută altă patrie, unde va fi fericire, unde va fi îndestulire. Și în țara noastră sĕ răresc oamenii, cu toate-că suntem așa de puțini încât ar trebui să-i ertăm și aceluia, care omoară și jăfuesce

De ani de zile vedem, că oamenii cei mici slăbesc și cei mari sĕ îmbogătesc zi de zi. Moșiile proprietarilor mari zi de zi cresc, până-când proprietarii mici pierd și aceea, ce au avut. Acoloi-spre pildă Blajul din com. Alba de jos. Inainte de asta cu 10 ani te mai întâlniai cu câte-o gazdă, care avea 10—15 jugere. Azi nici vorbă. Plugarii trăiesc din pămĕnt dat în parte sau în arĕndă. Da! Proprietarii mari s'au îmbogățit, pămĕnturile lor au crescut sau cum sĕ zice pe limba domnească m o ș i i l e l o r s'a u r o t u n z i t. Și așa merge asta și în alte comitate și în alte locuri.

Industriașii mici pier de bănci, plugarii ajung la sapă de lemn, iar bărbați sdraveni și tari lucră pe zi pentru 3—4 pițule.

Unii zic:

— Apoi așa a dat Dzeu! Dacă n'ai noroc, n'ai noroc și gata!

Nu-i așa. Dumnezeu pe o formă iĭ dă noroc fiecărui om cinstit. Numai cât sunt oameni lacomi pe pămĕnt, cari cu șiretenie, șarlatanie și prin mișelie sciu să tragă pe sfoară pe cei mai slabi și nesciutori. Nici nu-i vezi, când vin ca șoarecii și își fac gaură prin moșia ta și apoi încărcându-sĕ cu toate bune fug mâncând pămĕntul. Dacă nu mai ai nimic nu i mai vezi, cât trăesci. Astfel sĕrăcesc ei pe cei mici.

Rĕuvoitorii au ținut totdeauna poporul în întunecime, ca astfel să-l poată trage și mai ușor.

A venit însă socialdemocrația, care nu vrea alta, decât să lumineze poporul, sciind, că îndată-ce își deschid oamenii ochii, va rĕsări soarele lor.

Socialdemocrația nu vrea alta, decât o lume, în care numai acela sĕ poată trăi, cine lucră.

Socialdemocrația vrea o lume dreaptă și adevĕrată.

Oare, care om apăsat nu doresce din inimă, ca asta să sĕ îndeplinească?

Fariseii nu doresc.

Chiar de aceea să sĕ însoțască toți, cei cari doresc lumea noauă. Dee mână în mână toți aceia, cari astăzi lucră și nu o duc la cale. Pună umĕr la umĕr, ca să învingă dreptatea.

Să luptăm așadară pentru socialdemocrație. Să ducem sămânța socialdemocrației în toate părțile țereĭ. Să facem, ca fiecare om apăsat din țara asta să ne înțeleagă și să sĕ lumineze. Toți să ne adunăm sub un steag, sub steagul socialdemocrației și cu o voință să ne apărăm în contra acelora, cari apasă poporul.

Atunci va învinge socialdemocrația. Dacă proletarii din țara întreagă sĕ vor uni într'o ceată, vor învinge. Doar scim bine, că acolo i putere, unde-i mulțimea.

Acuma ne apasă, trebue să răbdăm multe, căci suntem încă slabĭ și nu ne putem apăra. Și chiar din pricina asta este datorința fiecărui proletar a duce sămânțele socialdemocrației în toate părțile lumei. Sculați-vĕ proletarilor din somnul cel de moarte!

Este drept și adevĕrat, că noi avem veste rea în toate părțile. Vestea rea o fac dușmanii noștri, ca să vĕ feriască de socialdemocrație, care vĕ luminează și vĕ arată calea, care duce spre fericire.

Calea asta este socialdemocrația, care plantă dragoste în inimile oamenilor, te învață spre iubirea deaproapelui și în semnul păcei adună oamenii din lumea întreagă sub un steag.

Socialdemocrația sĕ deschilinesce de toate partidele lumei. Socialdemocrația vrea să adune pe cei părăsiți și apăsati sub steagul ei. Socialdemocrația luptă pentru o lume mai bună, în care numai aceia sĕ poată trăi, cari lucră. Și toate acestea le face prin pace.

Asta-i socialdemocrația.

Nu dați așadară nimic pe vorbele dușmanilor, cari vreau să vĕ sucească capul. Datorința fiecărui om apăsat și jăfuit este, a sĕ alătura de partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria

Organisați-ve în pace!

Voi fraților! Spuneți-le acestea acelora, cari trăesc încă în întunecime, spunețile unde-i partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria și atunci cu toții vom putea striga:

— Socialdemocrația învinge!

Ce voesc socialdemocrații?

— PROGRAM. —

rostit de Mezőfi Vilmos la o adunare.

(Urmare.)

Poporul trăesce în întunecime.

Fuga după pâne cuprinde vremea omului Copiii nu-i poate trimete la școală, pentru că trebue să-i folosască la lucru pentru traiu.

Statul are bani pe tunuri noauĕ, pe praf de pușcă făr de fum, dar școli nu zidesce. Așa cresce poporul și cade jertfă mișeilor. Pentru-că azi în vremea noastră, în lupta pentru traiu arma cea mai puternică este: sciința. Cine n'are sciință cade. Poporul nu-și poate câștiga sciință. De dimineața până sara luerá muncă grea. Când are șadară vreme să învețe? Parcă sĕ vede, că cei mari și puternici anume fac așa, ca poporul să rĕmână în nesciință în întunerec. Nu lasă, ca să între lumină între popor, căci sciu, că atunci nu-și pot face mai departe mișeliile.

Ce-i causa?

Sunt mai multe pricini. Pricina cea dintâiu și cea mai de frunte este modul, cum își câștigă oamenii pita. Modul acela, care-l costringe pe om, ca să poarte luptă coatra fratelui sĕu. Oamenii sĕ luptă intre sine. Fiecare vrea să-l biruiască pe celalalat. Iubirea deaproapelui! Vorbe goale! Fiecare om sĕ uită la aceea să scoată bucătura cea mai bună din gura celuialalt.

Și cine-i mai mișel, acela învinge. Cine scie dobori o mie de oameni, cine trage pe sfoară o sută: acela o duce mai bine. Ce-i bun și nobil: piere. Numai așa te fericesci în lumea asta, dacă dobori pe frații tei Și sute de oameni pier în lupta asta pentru traiu. Fiecare om orea să fie avut și de sĕrăcie fiecare sĕ teme. Și cine are mult, acela vrea și mai mult. Crede, că numai așa-i mântuit de nĕcazurile vieței, dacă adună bani mulți.

Unul are mult, altul nimic.

Acesta-i sĕmnul lumei de astăsi. Unul sĕ laudă cu milioane, șade în palate mari, își ține drăguță, sĕ scaldă în vin, muerea și-o îmbracă în catifea și în mătasă, cu aur și cu diamanturi, iar allul n'are colibă, unde să sĕ culce, muerea, copii umblă în rîze, pentru-că n'are atâția bani, ca să le poată cumpăra haine. Unul, cât trăesce, nu lucră nimic, folosiior și totuși trăesce fără gânduri, pănăcând altul în viața lui întreagă nu face alta, decât sapă pămêntul, sfredelesce, lucră, tae, bate cu ciocanul, sudoarea curge de pe fruntea lui și totuși gânduri negre îl apasă.

In casa unuia zac milioane, are domenii mari, iar altul mulțămesce lui Dumnezen, dacă are venit de 2—3 sute de zloți, sau dacă despre o holdă, doauĕ poate zice, că-s scrise pe numele lui.

Așadară averea neproporționată pricinuesce mai întâiu nevoia materială. Noi socialdemocrații vrem să gătăm cu asta și să facem o lume, în care fie-care om șă aibă atâta, ca să poatătrăi el și cu familia sa, din munca sa grea. Vrem o lume, în care numai aceia sĕ poată trăi, cari lucră, iar trântorii nelucrători să piară. Și să nu fie drept spre nelucrare aceea, că cineva-i prinț, conte sau baron Noi cunoascem numai un merit: lucrul. Cine lucră, acela să poată trăi. Sĕ zice, că lumea de azi nu sĕ poate schimba, pentrucă Dumnezeu a rênduit așa. Totdeauna au fost oameni avuți, totdeauna au fost oameni sĕraci și totdeauna vor fi. Noi socialdemocrați tăgăduim asta. Nu Dumnezeu a făcut lumea asta rea, ci nesce oameni cu vederea scurtă și cu inima neagră. Dumnezeu a dat omului minte, ca să facă rînd în lumea asta cu înțelepciune. Și dacă esistă bunul Dumnezeu: nu pot crede, că el a făcut așa lumea, ca milioane și milioane să lucre fără haznă și câți-va trântori sĕ poată trăi fără gânduri.

(Va urma în numerul viitor.)

Lupul scos din strungă.

— Cine-i Ponta? —

— Adunare în Șimand. —

Partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria luptă pentru binele și înaintarea celor apăsați. La asta nu poate fi îndoială. Sunt însĕ nisce oameni nemernici, cari sĕ dau de socialdemocrați, însĕ nu pentru ca să lupte pentru popor, ci ca să prostiască poporul și să-l stoarcă de bani.

Cu acesti nemernici avem să luptăm mult, pentru-că pas de pas vreau să ne stee în cale prostind poporul. Cu fițuica lor numită „Votul Poporului“ sĕ duc în toate părțile, dar (și de asta ne bucurăm) nu o prea pot duce la cale, căci poporul nostru sĕ scie feri de lupi.

Un om de frunte al lor este Ponta Petru. Am scris mai de multe-ori despre el, dar totdeauna am simțit milă de acest om, cugetând, că totuși va merge pe altă cale. Insă n'a fost așa. Dumineca s'a dus în Șimand, unde noi avem partidă mare și cu nesce oameni nesciutori a ținut adunare. L'au ascultat vre-o 40—50 de oameni, cari însĕ așa au căscat gura la prostiile lupului, încât au uitat să zică, chiar numai atâta, că bine ai vorbit.

Ca să arete lumei, că cine-i Ponta și partida lui și noi am ținut în ziua aceea adunare în Șimand. Din partea partidei reorganisate a fost trimis fratele Salușinsky.

Cu cuvinte strălucite a dovedit, fratele Salușinsky că cine-i piticul din Arad și banda de care sĕ ține.

Ponta înainte de asta s'a ținut de partida noastră din Arad. Frații din Arad

însĕ l'au aruncat dintre ei, pentrucă s'a dovedit despre Ponta, că-i un om necinstit. Intr'un rênd n'a putut da samă, că ce a făcut cu 33 floreni din banii partidei. Acuma vĕ puteți închipui, că ce oameni îs prietenii lui Ponta, dacă el face lucruri așa de cinstite. Așadară s'a luminat poporul, că nu sĕ poate duce după un om pe care l'am scos noi dintre socialdemocrații adevĕrați.

Fratele Salușinsky după asta a esplicat fraților, că ce-i socialdemocrația. Vorbirea strălucită a fost întreruptă de multe-ori prin strigăte de să trăiască a celor 3—4 mii de oameni, cari erau de față.

Fratele Vecieri a mai esplicat socialdemocrația pe limba ungurească Și el dovedit, ca mărturie, că Ponta e un om necinstit.

Adunarea s'a întimplat în pace. Președinte a fost K. Tódor.

După adunare s'a ales organul din Șimand, care-și va ținea de datorință a câștiga credincioși partidei socialdemocrate reorganisate și a stîrpi pe lupi.

Așa dară Ponta a murit.

Chiar în Șimand a trebuit să moară Dlui. Și chiar în Șimand va fi mai puternică socialdemocrația. Așa să pățiască Ponta și pretenii lui în toate părțile.

(+)

TRIBUNA POPORULUI.

— **Cavalerii intunecimei.** Fratele Teodor Popovici sodal de pantofar din Arad ne-a făcut atenți, că în fițuica »Poporul Român«, care apare în Budapesta, susținută de nisce farisei, a apărut un articlu cu titlul »Frați români feriți- ve de jidanii socialisti!« subscris de un anumit Deleanu. Acest Deleanu așa sĕ vede, că a crescut pe dealuri în păduri între dobitoci, că vrea să doboare socialismul prin aceea, că zice, că fratele Salușinsky e un om sĕrac, fiiul unui pantofar. Ai ghicit-o Deleanule. Fratele Salușinsky este fiiul unui pantofar, unui industriaș cinstit și totdeauna va fi mândru, că bĕtrânul pantofar din câștigul lui amar l'a dat la școală să învețe și să poată arăta, că ce căni și nemernici îs oamenii de soiul Deleanilor, cari zic, că-s învĕțăceii lui Isus Christos și așa duc dragostea între oameni, de sĕ usturǎ de mirosul unui fiu de pantofar. Așadară Deleanu cum poate iubi pe plugari, dacă lui nu-i plac oamenii sĕraci? Vezi Deleanule era mai bine să rămâi în pădure, între măgari încălțați, căci iată acum s'a aflat, că ești un profet mișel.

Fratele Popovici ne a trimis un articol foarte frumos, în care doboară toate cele zise de Deleanu în „P. R." In numĕrul viitor ne vom ocupa cu acel articol. Incă una. Redactorul „Poporului Român" este D. Birăuti culegĕtor. Ii cinstim meșteșugul, că nasul nost nu sĕ usturǎ nici de litere nici de păpuci. Insĕ nu putem trece peste faptul acela, că Birăuțiu în Budapesta umblă între socialdemocrați, strigă gură-mare, că și el este socialdemocrat. Cum sĕ poate, că apoi chiar el socialdemocratul mare în foaia lui scrie în contra, »socialiștilor jidanii.« Atunci și el e jidan, și poporul întreg este jidan. Ceea-ce nu-i rușine. Unul sĕ roagă la Dzeu pe o formă, altul pe altă formă. Voim insĕ sĕ arătăm, că în ce mâni necinstite sĕ redactează Pop. Rom., de care din ziua de azi vom feri pe fiecare om, care nu vrea să fie lipit de farisei.

Românilor! Unde vedeți fițuica »Poporul Român« în foc cu ea!

Vom mai reveni.

— **Un rege ucis.** In 11 junie câți-va ofițeri au omorit pe Alexandru regele Sêrbiei și pe femeia sa Draga. Alexandru n'a fost rege bun. Cu toate-că a fost numai de 27 ani a arătat, cănu-i bun de craiu. Cu poporul muncitor nu s'a ocupat. Trăia în voie bună, îșĭ ținea drăgută. Nu de mult era drăguța lui o unguroaică Benkő Rózsi, o fată sĕracă. Apoi s'a căsătorit cu vĕduva unui inginer, care era cu 15 ani mai bĕtrână, ca dênsul. Poporul era nemulțămit cu domnia lui Alexandru și chiar deaceea nimeni nu s'a supĕrat, când într'o noapte l'au împușcat, ca pe un câne. Noul rege din Sêrbia sĕ chiamă Petru Caraghiorgevici.

— **Minciuni** In vremile din urmă iar s'au aflat nesce mincinosi cari zic, că noi agităm lumea, contra domnilor, contra clasei mai înalte. Cine cetesce »Voința Poporului« cu luare a minte și cine ne ascultă la adunări, poate sci, că asta-i minciună. Noi nu agităm în contra nimenui, ci arătăm numai pecatele fie-cărui om și atunci nu ne pasă ținăse acela de ori- care clasă. Noi nu vrem luptă și turburări, ci prin organisare pacinică, prin lege voim să ajungem aceea, ca socialdemocrația să învingă, ca îndestulire și pace să fie în țara asta.

CRONICA.

— **Hoțul** Micsinay, care a furat de la postă 98000 de coroane a fost prins de trei feciori în Jászapáti. Banii afară de 20 coroane s'au aflat. Feciorii plugari, cari l'au prins capătă 10.000 coroane. — Ministrul Széll a buctat (demisionat), In locul lui va fi ministru-președinte groful Hédervárу Casa țerei se va ridica și la toamnă vor fi alegeri noaue. Socialdemocrații să-și scie datorința. — Păfucan Moise din Cociuba (lângă Tinca) a furat pe fata Regyis Floare, care i era drăguța. — Grijiți! Cine poartă vorbe rele despre partida socialdemocrtă din Ungaria și despre »Voința Poporului«, acela-i dușmanul poporului și chiar de aceea trebue scos cu măciucа din casă.

ADUNARI.

+ **Adunare în Apáti.** Vre-o cinci mii de frați s'au adunat în dumineca Rusaliilor la Apáti, ca să asculte, că ce învețături frumoase are socialdemocrația. Fratele Salușinsky, care a venit din Budapesta a fost așteptat la gara din Csermő cu călăreți frumoși și sdraveni și cu trăsuri. In Apateu fratele Salușinsky a vorbit despre programul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria și a arătat, că ce mișei îs oamenii aceia, cari ne fac veste

Inoiți abonamentele!

rea. Fraţii într'una strigau să trăiască mai ales atuncia când fratele Saluşinsky a zis, ca toţi să fie socialdemocraţi. Adunarea a decurs în cea mai mare pace. Preşedinte a fost M. Flore.

+ **Adunare in Dobrest.** In 7 junie au ţinut fraţii din Dobrest adunare mare. Preşedinte a fost ales fratele S. George din Kis-Terpest. Vorbirea socialdemocrată a ţinut-o fratele român Auerbach din Budapesta. Adunarea însufleţită n'a fost turburată de nime.

+ **Adunare în Farkas-Patak.** In comuna Farkas-Patak s'a ţinut o adunare frumoasă. Preşedinte a fost T. Micula, notar S. Vasalie. Au vorbit Triznai, Pap şi Biró din Salonta. Adunare a fost frumoasă.

+ **Adunare în F.-Tót.** Fraţii din F.-Tót au avut zi de bucurie în lunia Rusaliilor, Au ţinut atunci o adunare mare şi frumoasă. Din Budapesta a venit fratele Saluşinsky, care într'o cuvêntare frumoasă a esplicat oamenilor, fraţilor însufleţiţi, că ce-i socialdemocraţia. Vorbirea a fost primită cu însufleţire mare. Preşedinte a fost Cz Janus alexi şi F. Iunon, notar a fost G. Samoilă. Până la capăt a fo t linisce şi pace.

+ **Adunare în Kis-Dumbrovica.** In comuna aceasta s'a ţinut prima adunare socialdemocrată în 7. juniu. Preşedinte a fost B. Simiom, notar S. Miron, Vorbiri au ţinut Biró, muerea fratelui Triznai şi fratele Pap dn Salonta. Adunarea a fost frumoasă.

+ **Adunare în Cherteş.** Fraţii din comuna Cherteş au ţinut adunare frumoasă în 14 juniu. Fratele Ţ. Toder a cetit foile şi a esplicat, că ce-i socialdemocraţia. După aceea s'au ales membri în organ. Adunarea a decurs în linisce şi pace.

+ **Adunare în Kurta-Kéri.** Fraţii din comuna Kurtakéri au ţinut dumineca trecută o adunare mare. Preşedinte a fost D. Joan, care a vorbit despre aceea, ce voim. S'a mai ales şi organul din Kurtakéri. Adunarea a decurs în linisce şi pace. Inainte luptătorilor!

+ **Adunare în Arad-Gáj.** In Arad-Gáj s'a ţinut o adunare frumoasă. Preşedinte a fost Z. George, notar H. Mihaiu. Fratele Popovici din Arad a ţinut o cuvêntare frumoasă. românească. Ungueresce au vorbit fraţii Mate şi Vecieri, care cu însufleţire mare a arătat, că numai partida socialdemocrată reorganisată este partida muncitorilor apăsaţi. Inainte fraţilor din Gaiu!

Adunări unguresci s'au ţinut în Enying, Ér-Kenéz, Bény. Nagy-Szántó şi Wiena.

SCRISORI.

Olcsa. Noi avem multe să răbdăm, pentru că suntem socialdemocraţi. Şi în ziua de rusalii 2 oameni ne-au scos din ocolul satului. Dar noaue nu ne pasă. Batjocorească-ne şi facă cu noi ce vreu, de partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria nu ne lăsăm. Nime să nu se lase. Inainte! P. Vasilie.

Rippa. Stimaţilor fraţi! Suntem seraci, la sapă de lemn. Noi ce e drept avem în hotarul nostru păduri frumoase, dar sunt în mâna episcopului dela Orade. Care avem câte o vacă şi care merge să şi adună un surcel de foc suntem globiţi cât ne ustură sufletul. Apoi când vine toamna vin după dare şi noi neavênd de unde plăti, ne duce hainele din casă şi ne lasă casele goale atât de haine eât şi de pâne. Toţi locuitorii din Rippa ne alăturăm de partida socialdemocrată reorganisată. Sus fraţilor! Mai mulţi fraţi din Rippa.

Foarte multe scrisori au rĕmas afară din lipsă de loc Cerem răbdare de la fraţi.

POSTA POPORULUI.

Cine vrea să capete rĕspuns în epistolă, acela trimeată şi timbru (bilog), căci altcum îi vom rĕspunde numai în posta poporului.

Rugăm pe st. abonenţi, să binevoiască a înoi abonamentele.

Rĕspândiţi Voinţa Peporului, căci aşa ne-am înmulţit, încât trebue să facem, ca »Voinţa Poporului« să apară în fiecare sĕptămână. Dacă fiecare abonent va mai câştiga cel puţin încă unul, atunci dela toamnă »Voinţa Poporului« va apărea în fiecare duminecă. Rĕspândiţi aşadară Voinţa Poporului, care este cea mai eftină foae din ţară şi costă.

pe 1 an 2 coroane

pe $^{1}/_{2}$ an 1 coroană.

Rĕspândiţi apostolul dreptăţei, Voinţa Poporului.

P. M. Ai drept. Dupăcum am auzit vor fi alegeri noaue. Se înţelege, că socialdemocraţii vor alege ablegat socialist.

Editor şi redactor responsabil: Mihaiu Branduş.

Tipografia Ştefan Nagel

Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.

ANUNŢ.

Pentru anunţ nu luăm responsabilitate.